

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-1 ta' Marzu, 2010

Citazzjoni Numru. 946/2008

**Perit Albert Fenech, Lillian mart Reginald Agius
Fernandez, Josephine mart John Anthony Meli,
Rosaria sive Rosette mart Franz Pisani, Carmen mart
Guido Sant, Adrian Galea, Christine mart Francis
Borg, Simone mart Kenneth Dimech**

-vs-

Michael Macelli

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentata fit-22 ta' Settembru,
2008 li permezz tiegħu l-atturi ppremettew:

(1) Illi l-atturi huma proprjetarji tal-fond 1, Adra, Triq
San Andrea, Birżebbugia.

(2) Illi l-fond imsemmi kien mikri lil Vincent Macelli, li miet fil-11 ta' Diċembru, 2007 u dan kien armel u kien jgħix waħdu fil-fond in kwistjoni kif iċċertifika b'affidavit redatt minn Nutar Alexander Sciberras Trigona li jgħib id-data 17 ta' Jannar, 2007, li kopja tiegħu qiegħed tiġi hawn annessa u mmarkata bħala Dokument A.

(3) Illi wara l-mewt ta' nannuh, l-intimat ippussessa lilu nnifsu mill-fond imsemmi u dan bi ksur tad-dispożizzjonijiet tal-Kap. 69 tal-Ligijiet ta' Malta, *stante* illi huwa m'għandu l-ebda titolu ta' kera fuq il-fond imsemmi, peress illi fi żmien il-mewt ta' nannuh, huwa ma kienx jgħix miegħu fil-fond in kwistjoni.

(4) Illi għalhekk il-fond in kwistjoni huwa okkupat mill-konvenut Michael Macelli li minkejja li huwa membru tal-familja ta' Vincent Macelli ossia l-mejjet jiġi nannuh, huwa ma jistax jippretendi a tenur tal-Liġi li huwa wiret il-kirja in kwistjoni peress illi huwa ma kienx jgħix miegħu fiż-żmien il-mewt tiegħu.

(5) Illi l-atturi talbu lill-konvenut biex jiżgombra mill-fond in kwistjoni u jirritorna ċ-ċwieviet tal-fond anki permezz ta' ittra legali tal-21 ta' Mejju, 2008, li kopja tagħha qegħda tiġi hawn annessa u mmarkata bħala Dokument B, pero` baqa' inadempjenti.

(6) Illi fiċ-ċirkostanzi tal-każ jikkonkorru l-elementi preskritti mill-Artikoli 167/170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta sabiex dan ir-rikors jiġi deċiż bid-dispensa tas-smiġħ billi l-konvenut m'għandu ebda eċċezzjoni valida fil-liġi xi jressaq kontra t-talba tal-atturi għall-konsenja minnu lilhom taċ-ċavetta u l-pussess battal tal-imsemmi fond 1, Adra, Triq San Andrea, Birżebbugia.

(7) Illi l-atturi jafu personalment il-fatti għal dak li jirrigwarda dak kollu premess. Dwar dan jistrieħu wkoll fuq ix-xhieda ta' dawk il-persuni kollha ndikati fil-lista tax-xhieda annessa ma' dan ir-rikors.

Għaldaqstant jgħid il-konvenut intimat prevja kwalsiasi dikjarazzjoni neċessarja u opportuna u għar-raġunijiet

premessi u kif dispensati mis-smiġ tal-kawża a tenur tal-Artikolu 167/170 għaliex din il-Qorti m'għandhiex:

(i) tipproċedi għas-sentenza skond it-talba tal-atturi bid-dispensa tas-smiġ tar-rikors *ai termini* tal-Artikoli 167/170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

(ii) tikkundanna lill-konvenut sabiex f'terminu qasir u perentorju li jiġi lill-pussess battal tal-fondi numru 1, Adra, Triq San Andrea, Birżebbugia *stante* li dawn jinsabu f'idejha bla ebda titolu legali u konsegwentement jirrilaxxa l-istess immobbili bħala liberi u vojta favur l-atturi.

Bl-ispejjeż kompriżi dawk tal-ittra legali tal-21 ta' Mejju, 2008, u bl-ingunzjoni tal-konvenut għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-atturi u l-lista tax-xhieda.

Rat id-digriet tat-3 ta' Ottubru 2008 li permezz tiegħu l-Qorti awtorizzat lill-konvenut jippreżenta risposta ġuramentata;

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut Michael Macelli, ippreżentata fis-17 ta' Ottubru, 2008 li permezz tagħha eċċepixxa:

1. Illi minkejja li huwa minnu li r-rikorrenti huma proprjetarji tal-fond 1, Adria, Triq San Andrea, Birżebbugia, din il-proprjeta` hija r-residenza tal-esponent, u ilha residenza tal-istess esponent għal żmien twil anke fiż-żmien il-mewt ta' Vincent Macelli, li huwa n-nannu tal-esponent, u ta' dan huwa għandu x-xhieda u provi dokumentarji;

2. Illi d-dokument A ippreżentat mir-rikorrenti, ma għandux jitqies bħala prova valida għall-proċeduri odjerni, u dana *stante* illi *ai fini* tal-liġijiet tal-kera trid tingieb prova tal-fatt li l-persuna kontra min tkun qiegħda ssir il-kawża ma joqgħodx fil-fond in kwistjoni u mhux biss dikjarazzjoni ta' persuna li illum mejta;

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Illi *di piu`*, l-esponent ma jistax jadopera d-dritt tiegħu li jagħmel kontro-eżami tad-dikjarazzjoni magħmula permezz tad-dokument A, u għalhekk dan id-dokument m'huwiex prova li tista' titressaq quddiem din l-Onorabli Qorti, u dan a bażi tal-prinċipju ta' proċedura li għandu dejjem jingħata l-opportunita' li ssir kontro-eżami ta' kull dikjarazzjoni li ssir;

4. Illi *inoltre*, mingħajr preġudizzju għas-suespost, b'referenza għal affidavit tas-17 ta' Jannar 2007 meħud min-nannu tal-mittenti quddiem in-Nutar Dr. Alex Sciberras Trigona, cioè` Dokument A, liema dokument m'huwiex qiegħed jiġi meħud bħala wieħed veritier, il-liġi speċjali tal-Kera tirrikjedi biss illi, sabiex id-dritt ta' lokazzjoni jgħaddi fuq persuna oħra relatata mal-mejjet, tali persuna tkun ilha tirresjedi mad-*decuius* għal anqas tliet xhur qabel id-data tal-mewt. L-affidavit huwa datat is-17 ta' Jannar 2007, u Vincent Macelli miet fil-11 ta' Dicembru 2007, u għalhekk ir-rekwizit tal-liġi huwa aktar milli sodisfatt.

5. B'rizerva ta' eċċezzjonijiet ulterjuri.

Għaldaqstant, it-talbiet magħmula mir-rikorrenti għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kollha kontra tagħhom, li minn issa huma ngunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Semgħet il-provi;

Rat l-atti proċesswali;

Rat il-verbal tas-seduta tat-13 ta' Jannar 2010 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza wara illi l-Avukati trattaw il-kawża;

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher mir-rikors promotur l-atturi qed jitolbu l-iżgumbrament tal-konvenut mill-fond imsemmi fl-istess

rikors; il-konvenut qed jeċċepixxi illi għandu titolu ta' lokazzjoni skond il-Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta billi huwa kien jgħix ma' nannuh Vincent Macelli meta dan miet fil-11 ta' Diċembru 2007.

Illi huwa evidenti li l-kawża odjerna trid tiġi deċiża fuq kwistjoni ta' fatt u allura l-eżitu tagħha jiddependi fuq liema mill-verżjonijiet li ressqu l-partijiet hija l-aktar kredibbli. Dan għaliex filwaqt li l-attur il-Perit Fenech (affidavit a fol 13) isostni li Vincent Macelli kien jgħix waħdu, tant li f'Jannar tal-2007 kien ċempillu u qallu li l-konvenut kien qed idejqu bl-iskop li jwarrbu mill-fond in kwistjoni biex jokkupah minflok. Kien qallu li huwa jgħix waħdu u l-istess perit Fenech qallu li ried iserraflu moħħu li hu kien se jibqa' l-kerrej. Għalhekk issuġġerielu li jiffirma dikjarazzjoni li hu kien jgħix waħdu, liema dikjarazzjoni għamilha bil-ġurament fil-preżenza tan-Nutar Alexander Sceberras Trigona (esebita bħala Dok A fil-process). Meta Vincent Macelli miet aktar tard fl-istess sena, il-konvenut beda jiddepożita l-kera l-Qorti.

Illi min-naħa tiegħu l-konvenut jgħid illi kien ilu jgħix ma' nannuh sa meta kien għad kellu ċirka erbatax-il sena. Mill-provi illi nġabru, jirriżulta li l-karta tal-identita' tal-konvenut ilha tindika l-fond in kwistjoni bħala l-indirizz tiegħu sa mill-1994 (depożizzjoni tar-rappreżentanza tal-Uffiċċju Elettorali). L-indirizz tiegħu mal-*employer* tiegħu pero' huwa dak ta' missieru u ommu, u ċjoe' fin-numru 6 fl-istess triq fejn anke jirriżulta li huwa reġistrat mal-Korporazzjoni tas-Servizzi tal-Ilma għal skop tas-sussidju relattiv. Ir-reġistrazzjoni tiegħu mal-Employment Training Corporation ma tantx huwa konklussiv għaliex għalkemm jirriżulta li huwa tal-fond mertu tal-kawża, jista' jagħti l-każ li dan ikun inbidel anke riċentement għax ma jinżammux rekords ta' bdil ta' ndirizzi.

Illi kif wieħed jista jara allura hemm provi konfligġenti. F'ġudizzju ċivili l-Qorti trid tiddeċiedi fuq il-preponderanza tal-probabbiltajiet ("**Zammit vs Petrocchino**", Appell Kummerċjali, 25 ta' Frar 1952); il-Qorti allura jeħtieġ li tara jekk verżjoni waħda teskludix lill-oħra fuq bilanċ ta' probabbiltajiet; b'hekk jiġi evitat ir-riskju li l-Qorti taqa' fuq

I-iskappatoja tad-dubju u ssib refuġju mir-regola *'in dubio pro reo'* – “**Enrico Camilleri vs Martin Borg**”, (Appell Inferjuri, 17 ta' Marzu 2003). Għandu jingħad hawnhekk illi l-fatt li l-konvenut ma kellux opportunita' jikkontrolla lil Vincent Macelli ma teskludix, kif qed jippretendi hu, id-dikjarazzjoni magħmula minnu bħala prova għaliex l-istess Vincent Macelli huwa mejjet u għalhekk tali dikjarazzjoni tista' sservi ta' prova billi hija l-aħjar prova possibbli li setgħu jipprovdu l-atturi fir-rigward fiċ-ċirkostanzi.

Illi *in subiecta materia*, il-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) qalet hekk fil-kawża “**Carmelo Agius vs John Agius**” (2 ta' Diċembru 1994):

Il-konvenut irid jipprova li:

1. *hu kien membru tal-familja;*
2. *u li hu kien joqgħod mal-inkwilina fiż-żmien tal-mewt tagħha.*

*Il-ligi bl-artikolu 2 (tal-Kap. 60) ma tesigi ebda minimu ta' żmien ta' koabitazzjoni biex membri tal-familja tal-inkwilin ikollhom dritt favur tagħhom għar-rilokazzjoni tal-post lokat; iżda trid biss li dawn il-membri jkun joqogħdu' mal-inkwilin oriġinali. Fin-nuqqas ta' definizzjoni fil-liġi il-kelma 'joqgħod' trid titqies fis-sinifikat ordinarju tagħha, ċjoe' li wieħed ikun joqgħod permanentement fil-post u li wieħed jikkonsidra l-post bħala r-residenza ordinarja u normali tiegħu. (ara s-sentenza “**Cutajar vs Rapa**”, Prim' Awla, 17 t'Ottubru 1972).*

Illi l-element tar-residenza gie nterpretat mill-ġurisprudenza tagħna fis-sens li mhux biżżejjed li jkun hemm 'mere physical presence' imma l-post kien 'permanently his ordinary residence' u 'his only residence'.

Illi fil-każ in eżami ma hemmx dubju li l-konvenut għandu jkun ritenut membru tal-familja tal-kerrej. Diversi drabi l-Qrati tagħna esprimew l-opinjoni li d-definizzjoni ta' familja

f' każi simili għandha tkun imwessa' kemm jista' jkun, u ċjoe' li l-membri tal-familja tal-kerrej u l-kerrej ikunu dixxendenti minn stipiti komuni – ara s-sentenza “**Sammut vs Pace**”, Appell Inferjuri, 25 ta' Frar 1986. Il-kwistjoni hija biss jekk kienx joqgħod ma' nannuh meta dan ġie nieqes kif trid il-liġi u kif spjegat.

Illi l-Qorti tħoss li ż-żewġ verżjonijiet għandhom il-piż notevoli ta' provi favur tagħhom – fir-rigward tal-atturi l-aktar fid-dikjarazzjoni rilaxxata mill-mejjet Vincent Macelli ftit xhur qabel ma miet; fir-rigward tal-konvenut, il-fatt li sa mill-1994 il-karta tal-identita' kienet tindika l-indirizz in kwistjoni bħala l-post tar-residenza tiegħu. Il-Qorti ma taqbilx ma' dak li qed isosnti l-konvenut, illi d-dokument esebit mill-atturi ma jeskludix li huwa seta mar jgħix ma' nannuh fl-añhar sena ta' ħajtu għaliex dan ma jinkwadra xejn mal-provi oħra li ressaq huwa stess. Fil-kawża “**Camilleri vs Borg**” fuq imsemmija, il-Qorti tal-Appell iċċitat u qablet ma' deċiżjoni tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet “**Vincent Rausi vs Joseph Muscat**” (22 ta' Novembru 1995) fis-sens li f'tali sitwazzjoni l-ġudikant ma jistax jiddeċiedi aktar fuq preponderanza ta' probabbiltajiet iżda fuq il-prinċipju *actor non probante, reus absolvitur* u għalhekk il-kawża tinqata' kontra l-attur. Fil-każ in eżami pero', il-piż tal-prova kien fuq il-konvenut għaliex huwa kellu jġib il-prova tat-titolu tiegħu. *Oltre* dan pero' l-Qorti jidhrilha li apparti l-affidavit tal-mejjet, il-fatt li l-konvenut huwa reġistrat li joqgħod fil-fond numru 6 Triq San Andrea Birzebbugia għall-fini tas-sussidju tal-enerġija u anke li dan hu l-indirizz fejn huwa reġistrat mal-post tax-xogħol tiegħu jxaqilbu l-piż tal-provi kontra tiegħu. Għalhekk fil-fehma tal-Qorti hija għandha tilqa' t-talba attrici billi l-konvenut naqas li jipprova li kellu titolu validu biex jgħix fil-post in kwistjoni.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi filwaqt li tastjeni milli tiegħu konjizzjoni tal-ewwel talba *stante* d-digriet tagħha tad-9 ta' Ottubru 2008, tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut u tilqa' t-tieni talba attrici l-oħra kollha, u għall-fini tal-iżgumbrament tipprefiġgi terminu ta' tlett xhur.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-ispejjeż fiċ-ċirkostanzi jkunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----